

Tekstbron 4.2 Afschrijf- en meetgereedschappen

De duimstok

Met een **duimstok** meet je maten op. Samen met een potlood kun je er maten mee op hout afschrijven.

Een duimstok.

Uitgeklapt is een duimstok precies 1 meter lang. Er staan centimeters (cm) en millimeters (mm) op. Een duimstok kan van hout, kunststof of metaal zijn gemaakt.

Geen enkele duimstok is precies hetzelfde. Gebruik daarom altijd dezelfde duimstok als je een werkstuk maakt. Zo voorkom je maatafwijkingen.

De rolmaat

Met een **rolmaat** meet je maten op. Net als met de duimstok.

Een rolmaat.

De rolmaat is meestal 3 meter lang. Het meetlint van de rolmaat heeft een handig haakje aan het einde. Als je een stuk hout gaat opmeten, trek je het meetlint een stukje uit de kast van de rolmaat. Het haakje klem je over het op te meten hout. Trek het meetlint dan net zo ver uit de kast totdat je de maat kunt aflezen. Door een veer rolt het meetlint vanzelf weer op als je het hout hebt opgemeten.

Het potlood

Met een **potlood** schrijf je maten op het hout af.

Er zijn twee soorten potloden:

1. het gewone potlood is rond of zeshoekig
2. het timmermanspotlood is ovaal.

Het gewone potlood is rond of zeshoekig.

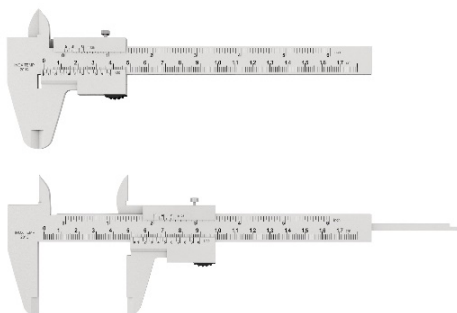
Het timmermanspotlood is ovaal.

De punt van een timmermanspotlood is ovaal. Door deze vorm breekt de punt van het potlood minder snel.

Een rond potlood kun je slijpen met een puntenslijper. Een timmermanspotlood slijp je met een scherp mes of een scherpe steekbeitel.

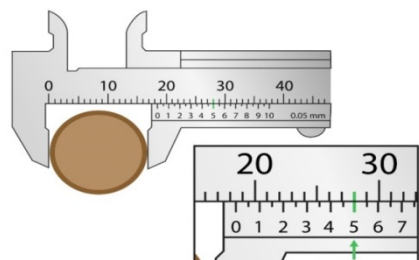
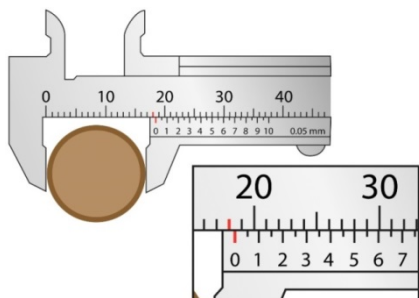
De schuifmaat

Een **schuifmaat** gebruik je om kleine maten nauwkeurig op te meten. Je gebruikt een schuifmaat bijvoorbeeld om de dikte van een multiplex plaat op te meten.

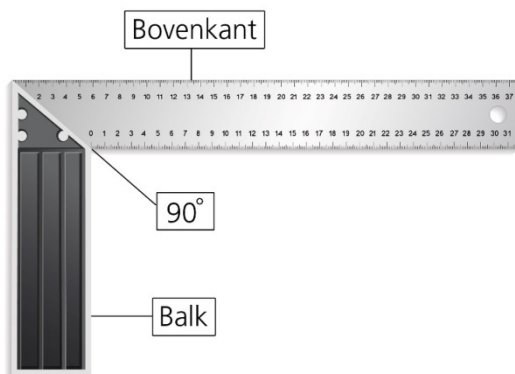
Een schuifmaat.

Je leest de maat van een schuifmaat als volgt af. Je bekijkt eerst waar de 0 staat van het schuivende gedeelte. Op de afbeelding hierna is dat bij 18 mm. Dan kijk je naar welk streepje op het schuivende deel als eerste precies gelijk valt met een streepje op het vaste deel. Op de afbeelding hiervoor is dat bij 0,5 mm. Bij elkaar opgeteld is dat 18,5 mm. Dat is de maat die de schuifmaat hier aangeeft.

De winkelhaak

Met een **winkelhaak** kun je een haakse hoek op het hout aftekenen. Ook kun je met een winkelhaak controleren of een hoek haaks is. **Haaks** betekent 90 graden. Dat schrijf je als 90° . Een andere naam voor winkelhaak is schrijfhaak. Een winkelhaak is meestal van metaal en heeft een dik gedeelte en een dun gedeelte.

Een winkelhaak.

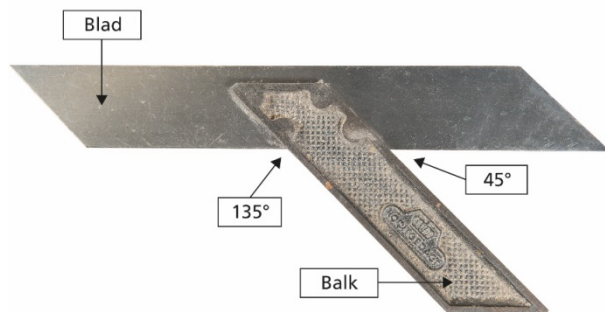
De balk (het dikke stuk van de winkelhaak) houdt je vast en druk je tegen het hout aan. In je andere hand houdt je een potlood vast en trek je de lijn langs de bovenkant van het blad (het dunne stuk van de winkelhaak).

Aftekenen met een winkelhaak.

De verstekhaak

Met een **verstekhaak** kun je hoeken van 45 graden afschrijven. Een verstekhaak heeft een balk en een blad, net als de schrijfhaak. Bij een verstekhaak staat het blad schuin onder een hoek van 45 graden.

Een hoek van 45° heet verstek. Vandaar de naam verstekhaak.

Een verstekhaak gebruik je op dezelfde manier als een winkelhaak. De balk (het dikke stuk van de verstekhaak) druk je tegen het hout aan. Trek de lijn langs de bovenkant van het blad (het dunne stuk van de verstekhaak).

De zweihaak

Een **zweihaak** gebruik je om hoeken af te schrijven. Ook kun je met een zweihaak hoeken in een werkstuk controleren. Een andere naam voor een zweihaak is een zwaihaak.

Het blad van de zweihaak (het dunne stuk) noem je de tong. De tong kun je verschuiven en in elke schuinite instellen. De tong zet je vast met de klemmschroef.